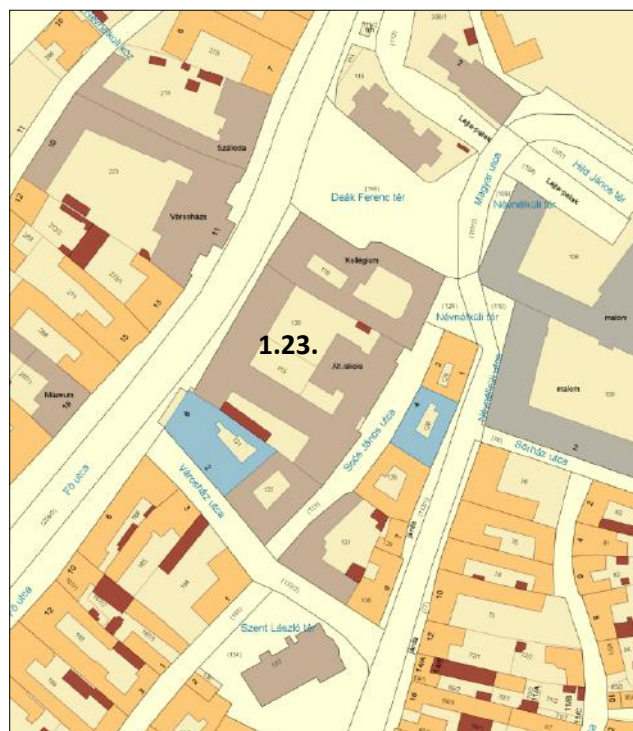
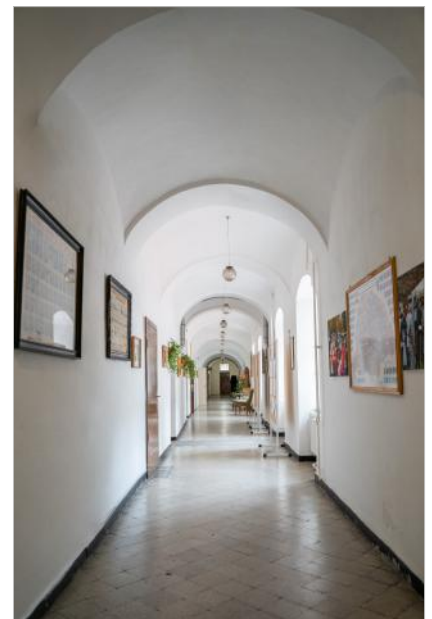
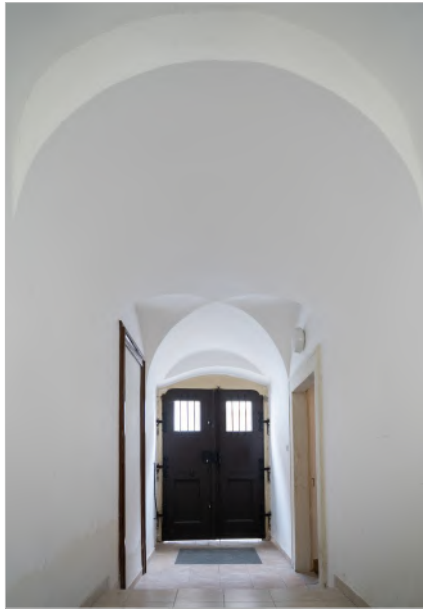


1.23. Piarista rendház

Cím	Mosonmagyaróvár, Fő utca 4.
Helyrajzi szám	120
GPS koordináták	47° 52' 42" N 17° 16' 15" E
Törzsszám	3111
Nyilv. azonosító	4528
Eredeti funkció	Piarista rendház és iskola
Jelenlegi funkció	Piarista iskola
Építés ideje	XVII. század
Tervező	
Stílus	Klasszicista, barokk
Adatfelvétel ideje	2021. 11. 27.



1.23. Piarista rendház



1.23. Piarista rendház

A műemlék leírása

Egyemeletes épület kissé szabálytalan osztású 15 ablaktengellyel, övpárkánnyal, az emeleti ablakok között jón falpillér. Enyhén tört alaprajzú homlokzati síkkal, egy egyenes és egy íves záródású kapubejárattal. A nyeregtetőn fából épített barokk sisakú huszártoronnyal, a homlokzaton finom részletképzéssel. Három egymás mellett lévő épületből keletkezett összevonás illetve átépítés révén. Az eredeti épületek XVII. századiak. Mai homlokzata és lépcsőháza klasszicista a XIX. század elejéről. Kovácsoltvas belső kapuja 1838-ból való.

A műemlék története

Zsidanics (Zidanics/Sidanics) István János (1671-1736) gazdag Moson vármegyei adószedő és harmincados 1736. október 6-án kelt végrendeletében saját magyaróvári polgárházát és 10 000 forintot hagyott arra a célra, hogy a piarista rend Óváron meglepedjen és gimnáziumot hozzon létre. Zsidanics halála után a piaristák elfoglalták a Fő utcai házat és a városháza melletti polgárházban 1739. nov. 3-án mintegy 100 tanulóval elindult a négy évfolyamos kisközpont. A rendházat és a gimnáziumot befogadó jelenlegi épület 1793-ban a Zsidanics, Klár és Barbacs barokk kúriák egybeépítéséből jött létre. Az így keletkezett épülettömb többszörösen tört homlokzati falsíkja a mai napig megőrizte az egykori házak utcavonalát. Tornyos kápolnája 1761-ből való, klasszicista oltárképeit Schön Ferenc pozsonyi festő festette 1820-ban, az oltárok May mosoni asztalos munkái. A főbejárat egyenes záradékú, kőkeretes kapuja és a lépcsőház 1838-ban épült. A kapu fölött márványtáblán COLLEGIUM SCHOLARUM PIARUM felirat. Ebben az épületben lakott a piaristák vendégeként 1858-tól 1870-ig Szále János magyaróvári biedermeier festő. Emlékére 1970. jan. 6-án emléktáblát helyeztek el az épület falán. Ugyancsak tábla jelzi az épület műemlék voltát.

Mivel az oktatási feladatokhoz képest a gimnázium épületrésze kicsi volt, a rendház emeletén is folyt tanítás. Ennek helyiségeit és a kápolnát csak a rendházon belülről lehetett megközelíteni. 1948-ban a piarista gimnáziumot államosították, helyén az állami fenntartású Kossuth Lajos Gimnázium működött. 1950-ben a rendház is állami kezelésbe került, így a Fő utcai épületrészt is fokozatosan a gimnázium vette igénybe, amely innen 1967-ben költözött új épületébe. Ezután általános iskolát szerveztek itt (10. számú Széchenyi István Általános Iskola), amely 1990-től közösen használta az oktatási tereket az akkor szervezett keresztény iskolával. 1994-től a piaristák vették át a keresztény iskolát, ma már általános iskolát és gimnáziumot működtetnek az egyre szűkebbé váló területen.



A műemlék állapota

Az épületegyüttes csak a szomszédos épületektől kapott tantermekkel és a Soós János utcai részen épített helyiségekkel tudott úgy-ahogy megfelelni az egyre bővülő tanulólétszámnak, ez tette szükségessé az állami gimnázium költözését is új épületébe. A régi épületeket 1963-65 között két ütemben tatarozták, majd 2002-2003-ban felújították az iskolaépület teljes főhomlokzatát. Mindez természetesen nem volt elegendő, a tervek szerint 2022-től a jelenlegi levéltár épületével bővül az iskola, amelynek eddigi területeit is újragondolják, s az egész épülettömböt (Fő utca – Városház utca – Soós János utca – Deák tér) felújítják, alkalmasabbá teszik az oktatás számára.

1.23. Piarista rendház

Archív fényképek



Forrásmunkák

1. Lakatos Kálmán – Kováts István: Mosonmagyaróvár városképi és műemléki vizsgálata. Bp., Városépítési Tervező Vállalat, 1954. 24. old.
2. Genthon István: Magyarország művészeti emlékei. Bp., 1959. 204. old.
3. Uzsoki András: Mosonmagyaróvár. Sopron, 1958. 64-66. old.
4. Mihály Ferenc – Szakály Ferenc – Szirányi Péter: A 250 éves mosonmagyaróvári gimnázium. Mosonmagyaróvár, 1989. (Mosonmagyaróvári Helytörténeti Füzetek VIII.) 275 old.
5. Képek forrása: Dimény Luca, archív képek Ferencz Tibor, dr. Kalmár Sándor, Bella Sándor.